

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 The Academic Administration in Basic Schools under the Jurisdiction of The Office of Ubon Ratchathani Educational Service Area 5

ประธานพล พลเรือง¹, ไพรวลัย โคตรตะ² และศักดิ์ดา บุญยืด³
Pratarpon Ponrueng¹, Paiwan Kotta², Sakda Boonyued³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 และเพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 153 คน และครูวิชาการ จำนวน 322 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และการทดสอบค่า F

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตาม ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน พบว่า

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (Graduate Student of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University)

² ผศ.ดร., คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (Assistant Professor Dr., Faculty of Nursing, Ubon Ratchathani Rajabhat University)

³ ผศ.ดร., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (Assistant Professor Dr., Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University)

โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ทั้ง 5 ด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีการจัดอบรม สัมมนาการทำหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร โดยให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร มีการนิเทศติดตาม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการจัดอบรมการเขียนแผนการเรียนรู้และเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอน ด้านพัฒนาสื่อและการนำสื่อไปใช้ มีการจัดอบรม การผลิตสื่อการเรียนการสอน จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสมให้เพียงพอกับความต้องการ ด้านการวัดผลและประเมินผล การนำผลการวัดและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ส่งเสริมการประเมินผลตามสภาพ และด้านการนิเทศการศึกษา ให้ครูนำผลการนิเทศมาปรับปรุงการเรียนการสอน

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The purpose of this study was to study and compare the academic administration in basic schools under the jurisdiction of the office of Ubon Ratchathani educational service 5 and to study the guidelines for academic administration in basic schools under the jurisdiction of the office of Ubon Ratchathani educational service area 5.

The samples used in this research included 153 school directors and 322 teachers in the jurisdiction of the office of Ubon Ratchathani educational service area 5. Total of 475 person which were stratified by size of school. The instrument used in the study was a questionnaire with a 5-rating scale with a reliability .89. The statistics used of data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test.

The research findings were as follows

1. The state of the academic administration in basic schools under the jurisdiction of the office of Ubon Ratchathani educational service area 5, found that the overall and individual aspects were at a high level.

2. The Comparison of the opinions of school administrators and academic teacher's academic administration in basic schools under the jurisdiction of the office of Ubon Ratchathani educational service area 5,

classified by work experience, it was found that there were no differences. However, the school size was significantly different at the of.05.

3. The guidelines for academic administration in basic schools under the jurisdiction of the office of Ubon Ratchathani educational service area 5. Course Analysis teachers participated in curriculum analysis. This showed that there is a training program for learning lesson plans and teaching techniques that focus on learners, development of media and media to be used to train the production of learning media. They also provided advanced and appropriate instructional media. Once applied measurement and evaluation results improved instruction, promoted conditional assessment and helped education supervisor's results to improve teaching.

Keywords: academic administration, basic education.

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม ความดีงามในจิตใจ การศึกษานับเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนา ความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคม การเมืองการปกครอง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี โลกปัจจุบันและอนาคต เป็นโลกของการแสวงหาความรู้ และใช้ ความรู้เป็นฐานอย่างเข้มข้น เพื่อเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนของ แต่ละประเทศ การศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ และเป็นกลไกหลักในการ พัฒนาทรัพยากรของชาติให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและสามารถแข่งขันในประชาคมโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556: น.2)

งานวิชาการนับเป็นงานหลักที่สำคัญยิ่งต่อสถานศึกษา ในการที่จะทำให้บรรลุถึง ความสำเร็จในการบริหารงานที่จะขับเคลื่อนสู่การเปลี่ยนแปลงตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ โดยเกิดความร่วมมือกันในการบริหารงานสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้อง เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเป็นหลักในการพัฒนา และจะต้องมีคุณธรรมในการบริหาร (ทักษิณา เหลืองทวีผล, 2551: น.16) สำหรับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาจะประสบ ผลความสำเร็จหรือล้มเหลวนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน บุคลากรและผู้ มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้าทันต่อการ จัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน และการบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และมาตรฐานของ สถานศึกษาจึงอยู่ที่งานวิชาการ การบริหารงานวิชาการ จึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาและ

เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาในการกำหนดความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553: น.7)

ปัญหาสำคัญในปัจจุบันของการจัดการศึกษาในทุกระดับ คือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ หลักสูตรสาระเนื้อหาแน่นเกินไป และใช้เหมือนกันหมดโดยไม่คำนึงถึงสภาพบริบทของสถานศึกษา กระบวนการเรียนการสอนยึดหลักการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียน เน้นการท่องจำมากกว่าการฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาจากสถานการณ์หรือประสบการณ์จริง หนังสือเรียนเป็นเพียงแบบฝึกหัดที่มีคำตอบที่ถูกเพียงคำตอบเดียว แทนที่จะเป็นคำถามแบบปลายเปิด ครูยังยึดติดกับวัฒนธรรมการสอนแบบเดิม ๆ ทั้งที่หลักสูตรปัจจุบันเน้นการคิดวิเคราะห์ แต่วิธีการสอนยังไม่สอนให้ผู้เรียนมีทักษะดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนยังไม่ได้รับการอบรมให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงาน ทำให้ขาดทักษะในการบริหารงานและการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: น.10) นอกจากนั้นปัญหาจากการบริหารงานวิชาการที่มีอยู่มากในหลักสูตร มีเอกสารที่ใช้ในการจัดทำหลักสูตรการสอนไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดโครงสร้างการจัดทำสาระการเรียนรู้พื้นฐาน สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมและการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอน ครูขาดเอกสารและสื่อในการค้นคว้าเพื่อจัดทำแผนการสอนและกิจกรรมการสอน ครูผู้สอนไม่เข้าใจการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือครูมีภาระมาก การสอนโดยการขาดการเตรียมการสอนทำให้การสอนไม่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนไม่สนใจในการเรียน หนีเรียน กระบวนการเรียนการสอนยังขาดการชี้แนะของครู การมีส่วนร่วม การให้รางวัล และการเสริมแรง การให้ข้อมูลย้อนกลับและการปรับปรุง ตลอดจนปัญหาที่มีผลมาจากผู้ปกครอง การจัดการเรียนการสอนอาจเกิดจากโรงเรียนขาดงบประมาณเพื่อจัดสื่อการสอน หรือโรงเรียนขาดแหล่งการเรียนรู้ ครูผู้สอนยังสอนแบบเดิมไม่สามารถสอนแบบบูรณาการการสอนได้ (กรมวิชาการ, 2546: น.62 อ้างถึงใน ดุษฎี บุญกระพือ, 2556: น.3)

สำหรับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555: น.4) ได้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่นักเรียน โดยมีนโยบายส่งเสริมด้านการจัดการเรียนรู้ สร้างความร่วมมือด้านวิชาการสู่มาตรฐานสากล การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาระดับสถาบันอุดมศึกษา และยังมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนเพื่อพัฒนางานวิชาการรวมถึงด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ให้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์บรรยากาศสิ่งแวดล้อม เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ แม้ว่าการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ในแต่ละโรงเรียนสามารถบริหารงานได้ตามบริบทของตนเอง แต่หากพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่

ยังอยู่ในระดับต่ำ ผลการทดสอบของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ 2560 ได้รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ทั้ง 5 กลุ่มวิชา พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ และคะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัด

จากสภาพปัญหาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพนั้น มิใช่แค่กระทรวง ทบวง กรมเท่านั้น ที่สามารถจัดประสบการณ์หรือการพัฒนาการศึกษาให้ดีขึ้นได้ การจัดการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการซึ่งถือเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษาที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 และการบริหารงานวิชาการนั้นเป็นหลักสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องบริหารงานตามขอบข่ายงานวิชาการทุกด้านให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการที่ดีมีคุณภาพการศึกษา จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เพื่อใช้เป็นแนวทางในวางแผนงาน และการพัฒนา ปรับปรุง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ให้พัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพได้มาตรฐาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำนวน 2,389 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 254 คน และครูวิชาการ จำนวน 2,135 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยวิธีกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (นคร เสรีรักษ์, 2555: น.52-53) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 475 คน เป็นผู้บริหาร 153 คน และครูวิชาการ 322 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่ม

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1. ตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ 2. ประสบการณ์การทำงาน จำแนกเป็น 1) น้อยกว่า 5 ปี 2) ตั้งแต่ 5 - 10 ปี 3) มากกว่า 10 ปีขึ้นไป 3. ขนาดโรงเรียน ได้แบ่งขนาดโรงเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555: น.21) จำแนกเป็น 3 ขนาด คือ 1) โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน) 2) โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน) 3) โรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย 1) การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) การบริหารงานวิชาการ 3) หลักการ แนวคิด ทฤษฎี การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) การหาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบโดยใช้ค่าเอฟ (F-test) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทำการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) การหาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่า

ที่ (t-test) การทดสอบโดยใช้ค่าเอฟ (F-test) และเมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทำการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Scedge'

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ คือ 1) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านการพัฒนาสื่อและการนำสื่อไปใช้ 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล และ 5) ด้านการนิเทศการศึกษา

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 วิเคราะห์โดยจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียนพบว่า

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการโรงเรียนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ทั้ง 5 ด้าน พบว่า 1) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีการจัดอบรม สัมมนาการทำหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร โดยให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร มีการนิเทศติดตาม 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการจัดอบรมให้มีการเขียนแผนการเรียนรู้และเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอน 3) ด้านพัฒนาสื่อและการนำสื่อไปใช้ มีการจัดอบรม การผลิตสื่อการเรียนการสอน จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสมให้เพียงพอความต้องการ 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล การนำผลการวัดและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ส่งเสริมการประเมินผลตามสภาพ และ 5) ด้านการนิเทศการศึกษาให้ครูนำผลการนิเทศมาปรับปรุงการเรียนการสอน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดงานวิชาการเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษาตามความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุริยันต์ อินเจริญศาสน์ (2552: น.61) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกด้านและสอดคล้องกับงานวิจัยของ นกุล เวศสุวรรณ (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกลุ่มโรงเรียนสตึก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนสตึก 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมล เดชะ (2559: บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีประจำตำบล โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จากการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ได้มีการจัดประชุมอบรมครู และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูฝ่ายวิชาการโรงเรียนต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีดังนี้

2.1 ผู้บริหารและครูวิชาการที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านการพัฒนาสื่อและการนำเอาสื่อไปใช้ 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล และ 5) ด้านการนิเทศการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นของผู้บริหารและครูฝ่ายวิชาการในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งไม่ เป็นไปตามสมมติฐาน ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 และบุคลากรมีความตระหนัก

ในการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษายังได้ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และติดตามการทำงานของครูเพื่อให้เกิดการเรียนรู้การสอนที่บรรลุจุดประสงค์ของการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูฝ่ายวิชาการที่ตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารและครูวิชาการที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาสื่อและการนำเอาสื่อไปใช้ ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนิเทศการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณาจากประสบการณ์ทำงาน ในกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี ประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี และประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ มีการบริหารงานวิชาการทุกด้านไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะผู้บริหารและครูวิชาการมีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจสูงกับงานที่ได้รับมอบหมาย อีกทั้งประสบการณ์ทำงานของครูเป็นปัจจัยที่ช่วยในการหล่อหลอมความรู้ ประสบการณ์และเทคนิควิธีการต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาที่ได้พบเห็นปัญหาและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มาไม่เท่ากัน แต่ก็มุ่งตามเจตนารมณ์การบริหารงานวิชาการที่ดีเช่นเดียวกัน จึงทำให้มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมล เดชะ (2559: น.79) พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีประจำตำบลที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูริศารัตน์วิจิตร (2554: น.82-84) พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่โดยภาพรวม พบว่ากลุ่มประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี กลุ่มประสบการณ์ทำงาน ตั้งแต่ 5-10 ปี และกลุ่มประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการแม้จะมีประสบการณ์ทำงานต่างกัน แต่มีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจสูงกับงานที่ได้รับมอบหมาย อีกทั้งประสบการณ์ทำงานของครู เป็นปัจจัยที่ช่วยในการหล่อหลอมความรู้ ประสบการณ์และเทคนิควิธีการต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาที่ได้เห็นปัญหาและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มาไม่เท่ากัน แต่ก็มุ่งตามเจตนารมณ์การบริหารงานวิชาการที่ดีเช่นเดียวกัน จึงทำให้มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาสื่อและการนำเอาสื่อไปใช้ ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนิเทศการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่แตกต่างกันในทุกขนาด ทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีการเตรียมความพร้อมมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่มีการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันตามบริบทและชุมชนท้องถิ่น จำนวนบุคลากร ตลอดจนเทคโนโลยี ในการจัดการเรียนการสอน การบริหารงานวิชาการในเรื่องของสถานศึกษา ผู้เรียน งบประมาณ เทคโนโลยี สารสนเทศต่าง ๆ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อีกทั้งความพร้อมของครูในแต่ละโรงเรียน โดยครูโรงเรียนขนาดใหญ่มีการจัดการเรียนรู้ด้านการใช้นวัตกรรม สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายเทคโนโลยี

3. แนวทางในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีดังนี้ 1) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ คือ จัดอบรม สัมมนาการทำหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร โดยให้ครูได้มีส่วนร่วม สัมมนาครูให้มีความสามารถในการจัดทำหลักสูตร การวิเคราะห์หลักสูตร มีการนิเทศ ติดตามการนำหลักสูตรไปใช้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ จัดอบรมให้มีการเขียนแผนการเรียนรู้และเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ จัดอบรม สัมมนาแลกเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอนของคณะครู 3) ด้านพัฒนาสื่อและการนำสื่อไปใช้ คือ จัดอบรมการผลิตสื่อการเรียนการสอน จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสมให้เพียงพอ กับความต้องการของครูและนักเรียน สนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล คือ นำผลการวัดและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ส่งเสริมการประเมินผลตามสภาพจริง จัดอบรม สัมมนา การออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน 5) ด้านการนิเทศการศึกษา คือ ให้ครูนำผลการนิเทศมาปรับปรุงการเรียนการสอน สนับสนุนให้ครูมีการนิเทศกันเอง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน จัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศภายในและกำหนดปฏิทินให้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรส่งเสริมความร่วมมือในการผลิตสื่อการเรียนการสอนแบบคงทนถาวรและนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการพัฒนาสื่อการสอนและการผลิตสื่อเป็นสิ่งสำคัญในการกระตุ้นศักยภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนและการนำสื่อมาใช้ในการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ควรส่งเสริมให้มีการวางแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา เนื่องจากการนิเทศอย่างต่อเนื่องเป็นการกระตุ้นการเรียนการสอนให้เกิดการพัฒนา และควรสนับสนุนการวางแผนบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้ความกรุณาจากบุคคลหลายท่าน ซึ่งไม่อาจนำมากล่าวได้ทั้งหมด ผู้มีพระคุณท่านแรกคือผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณอย่างยิ่ง คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ โคตรตะ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ บุญยัต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ ตรวจสอบปรับแก้ไขวิทยานิพนธ์และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีมาตลอด ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จินฉัตร ปะโคทั้ง อาจารย์ ดร. สุวิมล โพธิ์กลิ่น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชวนคิด มะเสนะ นายสิงห์ ศรีแก้ว และนายอภิรักษ์ คงใจดี ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ชี้แนะ ให้คำแนะนำ แก้ไขและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ ขอขอบคุณญาติพี่น้อง เพื่อนร่วมงานและเพื่อนมหาวิทยาลัยทุกท่านที่เป็นกำลังใจและอยู่เบื้องหลังความสำเร็จ ซึ่งคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเพื่อบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณที่ให้ความปรารถนาดีต่อผู้วิจัยตลอดมา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนดีประจำตำบล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- คุชฎี บุญกระพือ. (2556). *ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในฝัน อำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทักษิณา เหลืองทวิผล. (2551). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- นคร เสรีรักษ์ และภรณี ดีราษฎร์วิเศษ. (2555). *วิจัยไม่ใช่เรื่องยาก*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นุกูล เวศสุวรรณ. (2550). *ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สังกัดสำนักงานเขตเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4.บุรีรัมย์ : ศูนย์วิทยบริการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม.
- ภูริศา รัตนวิจิตร. (2554). *ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี*.
- วิมล เดชะ. (2559). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยหาดใหญ่*.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง . กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย*.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). *รายงานการติดตามการศึกษาเพื่อปวงชนระดับโลก. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว*.
- สุรียันต์ อินทรเจริญศานต์. (2552). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2. การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่*.